

CONSILIUL PENTRU PREVENIREA ȘI ELIMINAREA DISCRIMINĂRII ȘI ASIGURAREA EGALITĂȚII

СОВЕТ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ И ЛИКВИДАЦИИ ДИСКРИМИНАЦИИ И ОБЕСПЕЧЕНИЮ РАВЕНСТВА
COUNCIL ON THE PREVENTION AND ELIMINATION OF DISCRIMINATION AND ENSURING EQUALITY

Adresa: Republica Moldova, Chișinău, MD-2004
bd. Ștefan cel Mare și Sfint nr.180, bir. 405
tel.: +373 (0) 22 21-28-17

Адрес: Республика Молдова, Кишинёв, MD-2004
бул. Стефан чел Маре, 180, каб. 405
тел.: +373 (0) 22 21-28-17

DECIZIE

din 08 februarie 2019

cauza nr. 222/18

Membrii Consiliului participanți la ședința de deliberare:

Ian FELDMAN – președinte
Svetlana DOLTU – membră
Andrei BRIGHIDIN – membru
Evghenii Alexandrovici GOLOȘCEAPOV – membru

au examinat, în ședință publică, susținerile scrise și verbale ale

petiționarei: XXXX

reclamatului: YYYY, și

au deliberat, în ședință închisă, cu privire la următoarele.

I. Obiectul plângerii

Discriminare pe criteriile de stare a sănătății, sex și vârstă în acces la servicii de transport.

II. Admisibilitatea obiectului plângerii

Plângerea corespunde cerințelor art. 13 din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității și nu ridică excepțiile de inadmisibilitate prevăzute de pct. 42 din Legea nr.298/2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității.

III. Susținerile părților

Alegațiile petiționarei

- 3.1 Petiționara a declarat că, în data de 06.06.2018, în jurul orei 16.44, deplasându-se din localitatea Malcoci raionul Ialoveni cu transportul public (microbuzul IL BK 343), pe ruta Malcoci-Chișinău, la distanța de circa un kilometru de la locul unde urcase a simțit un miros de fum de țigară care venea de la șoferul microbuzului și l-a rugat să înceteze să fumeze pentru că acest fapt îi face rău, ea suferind de astm bronhic sever. Petiționara susține că șoferul i-a răspuns în mod brutal și a avertizat-o că dacă continuă să insiste o să o dea jos la următoarea stație. Petiționara notează că, văzând că șoferul nu dorește să respecte legea, a început să îl filmeze, drept reacție șoferul a oprit microbuzul și a somat-o să coboare din unitatea de transport. Petiționara solicită sancționarea contravențională a șoferului în baza art. 71¹ Cod contravențional privind discriminarea sa în acces la serviciile și bunurile disponibile publicului.

Poziția reclamatului

- 3.2 Reclamatul confirmă că, la data de 06.06.2018, orele 16.30, conducerea microbuzul cu număr de înmatriculare IL BK 343 care circula pe ruta Malcoci - Ialoveni. Reclamatul susține că petiționara a început să-l provoace la discuții. Reclamatul afirmă că petiționara îl provoacă de fiecare dată de câte ori are ocazia. Șoferul susține că, în scopul de a evita un nou conflict și pentru a nu fi agresat verbal de către petiționară, a

oprit mijlocul de transport și a somat-o să coboare. Reclamatul menționează că petiționara nu i-a comunicat despre problemele sale de sănătate. Reclamatul consideră că plângere este depusă cu scop de răzbunare, deoarece petiționara este în relație de dușmănie cu dânsul. Totodată, reclamatul a menționat că a fost, deja, sancționat contravențional pentru evenimentele din 06.06.2018, astfel, consideră inadmisibil sancționarea persoanei de două ori pentru aceeași faptă, cu atât mai mult că a prezentat ordonanța de refuz în începerea urmăririi penale pe cazul dat.

IV. Dreptul național relevant

- 4.1 **Constituția Republicii Moldova prin art. 16 alin. (2)** prevede că toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.
- 4.2 **Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității la art. 1 alin. (1) stabilește** că scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar; **art. 2** oferă definiția discriminării ca fiind orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale, stipulate de prezenta lege sau pe criterii presupuse; **art. 3** stabilește că subiecți în domeniul discriminării sunt persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat; **art. 8 lit. e)** stipulează că este interzisă orice formă de discriminare privind accesul persoanelor la serviciile de transport.
- 4.3 **Hotărârea Guvernului nr. 854/2006 cu privire la Regulamentul transporturilor auto de călători și bagaje la pct. 14 lit. j)** echipajul este obligat să fie politicos și amabil cu pasagerii, intransigent față de neajunsurile în deservirea pasagerilor și să le lichideze neîntârziat; **pct. 15 lit. f)** echipajului îi este interzis să fumeze în salon, să folosească aparate audio și video dacă pasagerii au obiecții.
- 4.4 **Codul contravențional al Republicii Moldova la art. 71¹** constituie contravenție Orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, bazată pe criteriu de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau pe orice alt criteriu, manifestată în domeniul accesului persoanelor la serviciile oferite de autoritățile publice, la cele de asistență medicală, reabilitare medicală și la alte servicii de sănătate, la serviciile de protecție socială, bancare și financiare, de transport, culturale și de agrement, de vânzare sau de închiriere de bunuri mobile sau imobile, precum și la alte servicii și bunuri disponibile publicului; **art. 78 alin.(1)** sancționează Maltratarea sau alte acțiuni violente care au cauzat vătămare neînsemnată a integrității corporale; **art. 91¹ alin.(18)** sancționează fumatul în mijloacele de transport public, în mijloacele de transport private în care se află minori, sub acoperișul stațiilor de transport public, în parcurile de distracții și pe terenurile de joacă pentru copii, pe stadioane, arene, în piețe și alte spații publice deschise pe durata evenimentelor publice distractive sau de alt gen.

V. În concluzie, Consiliul reține următoarele

- 5.1 Examinând materialele dosarului, Consiliul stabilește că urmează să se pronunțe asupra existenței faptei de discriminare pe criteriile de stare a sănătății, sex și vârstă în acces la servicii de transport.
- 5.2 Consiliul reamintește că atât legislația națională (art. 15 alin.1 și art. 19 din Legea nr. 121 cu privire la asigurarea egalității), cât și practica Curții Europene a Drepturilor

Omului (printre multe altele, a se vedea cauza Dordevic c. Croația par. 82-84, par.177, cauza Chassagnou și alții v. Franța par. 91-92, Timishev v. Rusia par.57) stabilesc o regulă specială referitor la sarcina probei în litigiile privind discriminarea, și anume: sarcina probei trece la reclamat atunci când se prezintă dovezi din care se poate prezuma că a existat un tratament discriminatoriu. Reieșind din alegațiile expuse, pentru a institui prezumția discriminării directe, faptele invocate trebuie să caracterizeze cumulativ următoarele elemente:

- a) tratamentul mai puțin favorabil (excludere, deosebire, etc.) în exercitarea unui drept recunoscut de lege
- b) în comparație cu alte persoane
- c) cu care se află în situație analogică
- d) în baza unui criteriu protejat.

- 5.3 Consiliul stabilește că prezumția discriminării directe a fost instituită. Consiliul a reținut că petiționara a fost tratată nefavorabil în timpul călătoriei cu transportul public, care s-a manifestat prin faptul că reclamatul a obligat petiționara să coboare din microbuz, astfel aceasta fiind exclusă de la accesarea serviciilor de transport public. Consiliul a stabilit că acest tratament este diferit prin comparație cu alte persoane care se aflau în acel moment în microbuz și care și-au continuat călătoria până la destinație. Petiționara susține că acest tratament diferențiat a fost determinat de vârsta, sexul și starea de sănătate a petiționarei.
- 5.4 Conform art. 15 alin. (1) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, sarcina de a proba că faptele în cauză nu constituie discriminare revine instituției despre care se presupune că a comis fapta discriminatorie. Consiliul urmează să aprecieze existența unei justificări obiective și rezonabile a tratamentului diferențiat instituit și legătura de cauzalitate dintre acesta și criteriul invocat.
- 5.5 În susținerea poziției sale reclamatul notează că a obligat petiționara să coboare din microbuz din motiv că aceasta îl provoca la conflict. Reclamatul menționează că, deja, a fost sancționat contravențional pentru evenimentele din 06.06.2018, subliniind că este inadmisibil sancționarea persoanei de două ori pentru aceeași faptă.
- 5.6 Consiliul respinge argumentul reclamatul referitor la inadmisibilitatea tragerii la răspundere de două ori pentru aceeași faptă. Consiliul subliniază că reclamatul a fost sancționat pentru fumatul în mijlocul de transport public, nu pentru discriminare în acces la serviciul de transport. Or, în situația analizată, Consiliul stabilește că petiționara nu a beneficiat de serviciul de transport, în condiții de egalitate cu ceilalți pasageri. Prin comparație cu ceilalți pasageri, care au ajuns la destinație, călătoria petiționarei a fost întreruptă de către reclamat.
- 5.7 Consiliul a analizat motivele care au determinat acest tratament și reține că prestarea serviciului a fost întreruptă nu atât din cauza stării de sănătate a petiționarei, ci mai degrabă din cauza că petiționara și-a revendicat dreptul de a călători în transport în condiții de securitate pentru sănătatea acesteia. Mai mult ca atât, reclamatul, activând în calitate de șofer al unui mijloc de transport public, avea obligația să fie politicos și amabil cu pasagerii, intransigent față de neajunsurile în deservirea pasagerilor și să le lichideze neîntârziat.
- 5.8 Consiliul, de asemenea, acceptă și aplicabilitatea criteriului de sex, or în situația în care reclamatul era somat de un bărbat, comportamentul acestuia ar fi fost diferit. Cât privește criteriul de vârstă, Consiliul nu stabilește în ce măsură acesta ar fi relevant situației.
- 5.9 Acestea fiind explicate, Consiliul conchide că tratamentul nefavorabil la care a fost supusă petiționara a fost determinat de poziția civică activă a petiționarei și sexul acesteia.

- 5.10 Cât privește solicitarea petiționarei de a sancționa reclamatul, Consiliul, ținând cont de faptul că reclamatul și-a arătat deschiderea și a cooperat întru soluționarea cauzei, ajunge la concluzia că este suficient de a-l atenționa asupra necesității de a depune toată diligența pentru a evita situații similare pe viitor.

Astfel, conducându-se de prevederile art. 1-3, 8 lit.e) și art. 15 alin.(4) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012, coroborat cu pct. 61 din Legea cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 298/2012,

CONSILIUL DECIDE

1. Faptele constatate reprezintă discriminare pe criteriile sex și activism civic în acces la servicii de transport.
2. Reclamatul își va prezenta scuzele sale petiționarei.
3. Reclamatul va depune toată diligența pentru a nu admite fapte similare în viitor.
4. Decizia se comunică părților și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md.
5. Decizia este cu drept de atac în instanța de contencios administrativ, conform prevederilor pct. 65 din Legea nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității și Legii nr. 793/2000 contenciosului administrativ.

Membrii Consiliului care au votat decizia:

Ian FELDMAN – președinte

Svetlana DOLTU – membră

Andrei BRIGHIDIN – membru

Evghenii Alexandrovici GOLOȘCEAPOV – membru